

International Journal of Languages' Education and Teaching

ISSN: 2198 - 4999, GERMANY

August 2015, 3/2, p. 183-202

PROPOSALS OF ACTIVITIES FOR IMPROVING TURKISH SPEAKING SKILLS OF 6th-8th GRADE STUDENTS

6-8 SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE KONUŞMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİK ÖNERİLERİ ¹

Mehmet Nuri KARDAŞ² & Muhammed TUNAGÜR³

ABSTRACT

Speech is an important and effective means of communication needed for self-fulfilment in man's social life. This form of communication has become increasingly important issue each passing day in terms of regulation of the relationships with people through the ages of man, effecting of persons each other, being a nation, in every kind of interaction with other nations. Today, this importance has increased considerably due to the spread of the mass media related to advancing technology. In this sense, starting from pre-school education to all levels of education, regulating different, rich, enjoyable speaking activities is a need in order to gain students effective speaking skills. In the research implemented qualitative research method, document scanning technique has been used. Domestic and foreign studies have been analysed through document scanning method in literature. With the help of these studies, samples of original activities have been tried to be prepared. In this study, 13 samples of activities have been developed to improve speaking skills Turkish Education program (2006) considering the objectives and acquisitions. Developed activities are named as follows in relation to the content: 1. Fan, 2. Flag on You, 3. I'm in Parliament, 4. I'm the Announcer, 5. From region to region, 6. Take the Microphone, 7. Voice Record of Mine, 8. Intonation Game, 9. Speaking Bell Glass, 10. Imagination Chair, 11. With Whom We Are this week ?, 12. I'm Marketer, 13. It's your turn.

Key Words: Turkish Teaching, Speaking Skill, Proposals of Activities.

ÖZET

Konuşma, insanoğlunun toplumsal yaşamda kendini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyduğu önemli ve etkili bir iletişim yöntemidir. Bu iletişim biçimi, çağlar boyunca insanın insanla ilişkilerini düzenlemede, kişilerin birbirini etkilemelerinde, millet olmalarında, başka milletlerle her türlü etkileşimlerinde her geçen gün artan bir öneme sahip olmuştur. Günümüzde, ilerleyen teknolojiye bağlı olarak kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla bu önem daha da artmıştır. Bu anlamda okul öncesi eğitimden başlayarak eğitim-öğretimin her kademesinde, öğrencilerin etkili konuşma becerisine sahip olmaları için değişik, zengin, zevkli konuşma etkinlikleri düzenlemek bir ihtiyaçtır. Nitel araştırma metodunun uygulandığı bu çalışmada doküman taraması tekniği kullanılmıştır. Doküman taraması yöntemiyle alanda verilen yerli ve yabancı eserler incelenmiş, bu eserlerden hareketle özgün etkinlik örnekleri hazırlama yoluna gidilmiştir. Bu çalışmada, Türkçe Öğretim Programı (2006)'nda konuşma becerisini geliştirmeye yönelik amaç kazanımlar göz önünde bulundurularak 13 etkinlik örneği geliştirilmiştir. Geliştirilen etkinlikler, içerikleriyle ilişkili olarak şu şekilde adlandırılmıştır: 1. Taraftar, 2. Bayrak Sende, 3. Meclisteyim, 4. Sunucuyum, 5. Diyardan Diyara, 6. Mikrofon Sende, 7. Sesimden, 8. Tonlama Oyunu, 9. Konuşma Fanusu, 10. Hayal Koltuğu, 11. Bu Hafta Kiminleyiz, 12. Pazarlamacıyım, 13. Sıra Sende.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, Çocuk Vakfı, sivil toplum kuruluşları.

¹ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından düzenlenen "1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda" sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi, e-posta: mnkardas@hotmail.com

³Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: mutunagur@hotmail.com

1. GİRİŞ

Sağlıklı, etkili bir iletişim becerisine sahip olmak, bireyin sosyal yaşamda en çok ihtiyaç duyduğu niteliklerden birisidir. Çünkü bireyin sosyal ve mesleki yaşamında başarılı olabilmesi için ön koşul, sağlıklı, etkili bir iletişim becerisine sahip olmasıdır.

Temel iletişim becerileri “anlama” ve “anlatma” olarak iki başlık altında incelenmektedir. Dinleme ve okuma, “anlama”; konuşma ve yazma ise “anlatma” beceri alanları olarak kabul edilmektedir. Farklı başlıklar altında ele alınsa da bu dil becerileri birbirini tamamlama niteliği taşırlar. Nitekim iletişimde anlama gerçekleşmeden anlatma, anlatma gerçekleşmeden de anlama ve anlaşmanın olması güçtür.

Türk Dil Kurumu “konuşma”yı; bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak, belli bir konudan söz etmek, bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek, söylev vermek, konuşma dili olarak kullanmak, düşüncelerini herhangi bir araç kullanarak anlatmak, belli bir biçimde söylemek, şeklinde açıklamaktadır. Bu açıklama, sosyal yaşamda yaygın ve doğal anlaşma araçlarından birisi olan konuşmanın; ses, telaffuz, anlama, anlatma ve anlaşılma gibi *zihinsel* (konuşmanın beyinde oluşması), *fizyolojik* (beyinde oluşan bu durumun sese dönüştürülmesi için konuşma organlarının hazırlanması) ve *fiziksel* (sesin işitilebilir olması için gerçekleşen ses titreşimleri) boyutları olan, karmaşık bir dil becerisi olduğunu göstermektedir (Ceran, 2012; Temur ve Çakıroğlu, 2010).

Kişinin eğitim, meslekî veya özel yaşamında başarısını doğrudan etkileyen bu karmaşık iletişim biçiminin farklı etkinliklerle geliştirilmesi gerekmektedir. Zira günlük yaşamda dinlemeden sonra en çok kullanılan iletişim biçiminin konuşma olması, bu ihtiyacı daha da önemli hale getirmektedir (Buzan, 2001: 97; Demir, 2010; Maxwell ve Dornan, 2001).

Günlük bildirişimlerde en çok kullanılan (%40) dil becerisi dinleme becerisi olmasına rağmen konuşmanın, Türkçe eğitiminin temelini oluşturduğu söylenebilir. Nitekim konuşma, diğer iletişim becerilerinden “okuma” ve “yazma”nın da çıkış noktasını teşkil etmektedir (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007). Dinlemenin gerçekleşmesinin konuşmaya bağlı olduğu düşünüldüğünde konuşmanın önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Sosyal bir varlık olması nedeniyle kişiöğlunun diğer bireylerle iletişim ve etkileşiminde konuşma belirleyici bir rol oynamaktadır. Dahası konuşma, bireyin zihinsel gelişim, kişilik oluşumu ve toplumsal ilişkilerinin sağlıklı gerçekleşmesinde anahtar bir rol oynamaktadır. Çünkü birey kendisini aile çevresine toplumun diğer kesimlerine daha çok konuşmasıyla, etkili konuşma becerisiyle tanıtabilmektedir (Sevim, 2012). Kişinin sosyal yaşamda kendini gerçekleştirme büyük ölçüde doğru ve etkili bir konuşma becerisine sahip olmasına bağlıdır. Bireylerin, konuşma kusurlarını, bireylerarası ve topluluk önünde konuşma kaygılarını gidererek etkili bir konuşma becerisine sahip olabilmeleri için, şüphesiz konuşma becerisini geliştirmeye dönük planlanmış, birey odaklı eğitim anlayışı ve uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır (Kardaş, 2015).

Carnegie (1998: 11)'in, " Ne zaman ayağa kalkıp konuşmam istendiğinde içimi öyle bir korku sarıyor ki açıkça düşünemez, dikkatimi toplayamaz, söylemek istediğim şeyi hatırlayamaz olurum. Kendime güveni kazanmak, dengemi kurmak ve kendi başıma düşünmek istiyorum, düşüncelerimi bir iş ya da arkadaş topluluğu önünde açık ve ikna edici bir biçimde söyleyebilmek istiyorum." açıklaması, etkili konuşmanın gerek özel, gerek mesleki gerekse sosyal yaşamda birey için ne denli önemli bir beceri olduğunu göstermektedir. Carnegie'nin ifade ettiği konuşma korku ve kaygısını toplumu oluşturan bireylerin büyük çoğunluğunun yaşadığı ama dışavurmaktan çekindiği, içinde gizli tuttuğu, bastırmaya çalıştığı duygulardır.

Toplumsal yaşamda bireylerin konuşma becerisiyle ilgili yaşadığı bu kaygı, korku ve endişelerin giderilmesi ancak ilgi çekici, etkili konuşma etkinliklerinin gerçekleştirildiği düzenli bir eğitim analiziyle mümkün olacaktır.

Konuşma, geliştirilebilir bir dil becerisidir ve bu becerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin ilkokuldan başlayarak hayat boyu sürdürülmesi, başarılı insan yetiştirerek başarılı toplumlar inşa edebilmek için toplumsal bir gerekliliktir. Mevlana'nın, "Ne kadar bilersen bil söylediklerin, karşındakinin anlayabildiği kadardır." sözü bu ihtiyacı özetler niteliktedir (Kardaş, 2015). Bu anlamda, toluma başarılı konuşma becerisine sahip başarılı konuşmacılar yetiştirmek eğitim kurumlarının önemli kaygılarından olmalıdır.

Başarılı bir konuşmacıda aran özellikler farklı kaynaklarda farklı başlıklar altında verilse de bunlar şu şekilde özetlenebilir: "Konuşmacı, konulara değişik açılardan bakar; geniş ufukları vardır; günlük yaşamı dışındaki konularda da düşünür ve konuşur; empati yapar; konuşmalarında mizaha yer verir; özgün bir konuşma biçimi vardır (Kılınç ve Şahin, 2013:8); konuşmasının içeriği önemlidir (Douglas ve Mayer, 2000); dil bilgisi kurallarını uygular, kelime seçimi, kullanımı ve üslubu doğrudur (Douglas, 1994); konuşmasında örnek ve açıklamalara yer verir; konuşma hızını, ses tonunu ayarlar, vurguyu doğru yapar; gerektiğinde kendi kendisinin titiz bir eleştiricisidir; dış görünüşüne dikkat eder; dinleyicisini bilir; dinleyicisiyle yüz yüze iletişim kurar (Temur ve Çakıroğlu, 2010:168); dengeli solunum yapar; ses organları uyumlu çalışır; olgun ve ağır başlıdır; dikkatlidir...(Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007: 264).

Toluma etkili konuşma becerisine sahip bireyler yetiştirebilmek için konuşma eğitimi süreçleri üzerinde önemle durulmalı, bu becerinin geliştirilmesi için değişik uygulamalar yapma yoluna gidilmelidir (Özbay, 2013: 104). Çünkü kişiöglu, yaşamı boyunca etkileşimde bulunduğu insanlara kendini doğru ifade etmeyi, bu suretle onları etkilemeyi arzu eder. Yukarıda belirtildiği gibi, toplumun ihtiyaç duyduğu insan profili ölçütlerinde; kendi konuşma yeteneğini bilen, kendini doğru ifade eden, insanları konuşmasıyla etkileyebilen, özgüveni tam, yüksek iletişim becerisine sahip olmak gibi hususlar ilk sıralarda yer almaktadır.

"Konuşma" beceri alanının Türkçe Öğretim Programı'ndaki yeriyle ilgili şu ifadelere yer verilmektedir:

“Öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmaları, iş birliği yapmaları, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmeleri açısından da önemlidir. Bu nedenle öğretmenin konuşma etkinliklerinde öğrencilerin her birinin ayrı ayrı söz almalarını sağlayarak, onları bu çalışmalara katması gerekmektedir. Hayatın her alanında doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan bireylerin yetiştirilmesi, onların diğer dil becerilerinde de başarılı olmalarına bağlıdır. Bu nedenle konuşma öğrenme alanının okuma, yazma ve dinleme/izleme öğrenme alanlarıyla desteklenmesi gerekmektedir” (MEB, 2006: 6). Türkçe Öğretim Programı’nda (2006, 6-8. sınıflar), konuşma beceri alanıyla ilgili belirtilen amaç ve kazanımlar şu şekilde özetlenmektedir:

1. **Amaç/ Konuşma Kurallarını Uygulama:** a. Konuşmaya uygun ifadelerle başlar; b. Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır; c. Bulunduğu ortama uygun bir konuşma tutumu geliştirir; ç. Standart Türkçe ile konuşur; d. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar; e. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır; f. Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşur; g. Konuşmasında nezaket kurallarını uyar; h. Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır; ı. Konuşmasında sebep-sonuç ilişkileri kurar; i. Konuşmasında amaç-sonuç ilişkileri kurar; j. Tekrara düşmeden konuşur; k. Konuşmayı uygun ifadelerle bitirir.
2. **Amaç/ Sesini ve Beden Dilini Etkili Kullanma:** a. Konuşurken nefesini ayarlar; b. İhtilebilir bir sesle konuşur; c. Kelimeleri doğru telaffuz eder; ç. Konuşurken gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınır; d. Uygun yerlerde vurgu; e. Tonlama ve duraklama yapar; f. Yapmacıktan, taklit ve özentiden uzak bir sesle konuşur; g. Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat eder; ğ. Canlandırmalarda, sesini varlık ve kahramanları çağrıştıracak şekilde kullanır; h. Dinleyicilerle göz teması kurar.
3. **Amaç/ Hazırlıklı Konuşmalar Yapma:** a. Konuşma konusu hakkında araştırma yapar; b. Konuşma metni hazırlar; c. Konuşmasını bir ana fikir etrafında planlar; ç. Ana fikri yardımcı fikirlerle destekler; d. Konunun özelliğine uygun düşüncüyü geliştirme yollarını kullanır; e. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir; f. Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır; g. Konuşma öncesinde konuyla ilgili açıklamalar yapar; ğ. Konuşma sırasında sorulan sorulara açık, yeterli ve doğru cevaplar verir; h. Konuşmasında dikkati dağıtacak ayrıntılara girmekten kaçınır; ı. Konuşmasını belirlenen sürede ve teşekkür cümleleriyle sona erdirir; i. Konuşma yöntem ve tekniklerini kullanır.
4. **Amaç/ Kendi Konuşmasını Değerlendirme:** a. Konuşmasını içerik yönünden değerlendirir; b. Konuşmasını dil ve anlatım yönünden değerlendirir; c. Konuşmasını sunum tekniği yönünden değerlendirir; ç. Konuşmasını, sesini ve beden dilini kullanma yönünden değerlendirir.
5. **Amaç/Kendini Sözlü Olarak İfade Etme Alışkanlığı Kazanma:** a. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder; b. Anlamadıklarını ve merak ettiklerini sorar; c. Sorularına konuşarak çözüm arar; ç. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda dillendirilen bu amaç ve kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Yer verilen etkinlikler birer öneri niteliği taşımaktadır ve birden çok beceriye yönelik olabilir (MEB, 2006: 8). Bu anlamda öğrencilerin başta konuşma becerisi olmak üzere, diğer dil becerilerinin de geliştirilmesine hizmet edecek, öğrencilerin

ilgilerini çekecek, farklı ve zevkli etkinlik örnekleri geliştirmek, hem eğitimcilerimizin işini kolaylaştıracak hem de amaç kazanımların istendik düzeyde gerçekleşmesine olanak tanıyacaktır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada 6-8. Sınıf öğrencilerinin konuşma beceri alanıyla ilgili programda yer verilen amaç ve kazanımların gerçekleşmesine katkı sunmak üzere özgün etkinlikler geliştirmek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma metodolojisine uygun olarak hazırlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden “doküman taraması” kullanılmıştır. Bu kapsamda, alan yazın taranarak konuşma becerisi alanıyla ilgili hazırlanan eserler incelenmiş, incelenen eserler göz önünde bulundurularak özgün etkinlikler hazırlama yoluna gidilmiştir.

Veri kaynaklarının incelenmesi sonucu, tasarlanan etkinlikler için bir çerçeve oluşturulmuş; konuşma becerisine yönelik etkinlikler, bu çerçeveye uygun bir anlayışla oluşturulmaya çalışılmıştır. Türkçe Öğretim Programı (2006)’nda konuşma becerisini geliştirmeye yönelik amaç kazanımlar göz önünde bulundurularak 13 etkinlik örneği geliştirilmiştir. Geliştirilen etkinlikler, içerikleriyle ilişkili olarak şu şekilde adlandırılmıştır: 1. Taraftar, 2. Bayrak Sende, 3. Meclisteyim, 4. Sunucuyum, 5. Diyardan Diyara, 6. Mikrofon Sende, 7. Sesimden, 8. Tonlama Oyunu, 9. Konuşma Fanusu, 10. Hayal Koltuğu, 11. Bu Hafta Kiminleyiz?, 12. Pazarlamacıyım, 13. Sıra Sende.

Araştırma kapsamında hazırlanan etkinliklerin sadece konuşma becerisini geliştirmeye yönelik olmadığı, dinleme, okuma ve yazma gibi diğer dil becerilerinin de geliştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte tablolarda etkinliklerin sadece konuşma becerisine yönelik hangi amaç ve kazanımları gerçekleştireceğine yer verilmiştir.

BULGULAR

Hazırlanan 13 konuşma etkinliği tablolaştırılarak sunulmuştur. Tablolarda verilen etkinlikler; tanım, amaç açıklama, uygulama basamakları ve kazanımlar başlıkları altında sunulmuştur.

Tablolarda “**Etkili Olabileceği Amaç / Kazanımlar**” başlığı altında verilen kısaltmalardaki harf kodu, konuşma öğrenme alanını (Konuşma); ilk rakam, ikinci rakam ise kazanımı ifade etmektedir. Örneğin; **K.2.2**: Konuşma Alanı, 2. Amaç, 2. Kazanım.

Tablolarda verilen kazanımlar, etkinliğin uygulama basamaklarına bağlı olarak doğrudan veya dolaylı yoldan etki edebileceği kazanımlardır.

Konuşma Etkinliği 1: Taraftar

Tanım : Öğrencilerin, destekledikleri takımlarının bilinçli, hoşgörülü bir taraftarı olmalarına, onların diğer taraftarlarla etkili bir iletişim kurmalarına olanak tanıyan bir tartışma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin kendileri gibi düşünmeyen bireylere karşı saygılı, hoş görülü, kendini doğru ifade edebilen, müsamahakar, bilinçli bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.</p> <p>Açıklama : Spor, hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. Sporun bir dalı olan futbola yediden yetmişe ülke bireylerinin ilgi duyduğu açıktır. Öyle ki ülkemizde çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren takım tutmaktadırlar. Bu durum öğrencilerin ilgi duyduğu bir konuşma-tartışma etkinliği olarak değerlendirilebilir.</p> <p>Türkçe dersinde de çocuklar, bir takımın taraftarı olarak sınıf içerisinde sporun ve futbolun birleştirici özelliğine dikkat çekebilirler. Ayrıca özellikle futbolda şahit olunan istenmeyen görüntülerin yaşanmaması için görüş ve önerileri tartışabilirler. Bu sayede bir taraftan öğrencilerin etkili, ikna edici konuşma becerileri gelişirken öte taraftan bilinçli, hoşgörülü bir taraftar olarak yetişmeleri yönünde önemli bir adım atılmış olur.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Farklı takımları destekleyen öğrenciler bir araya getirilerek gruplar oluşturur. ❖ Oluşturulan taraftar gruplarına, "futbolda yaşanan olumsuzluklar ve bu olumsuzlukların giderilmesi için taraftara düşen görevler" konulu araştırma ödevi verilir. Öğrenciler bir hafta boyunca yaptıkları araştırmaları raporlaştırarak okula gelirler. ❖ Öğretmen uygulamanın eğlenceli ve örnek olmasını sağlamak için öğrencilerin destekledikleri takımın formasını giyerek gelmelerini söyleyebilir. Veya sınıf, öğrencilerin destekledikleri takım renkleriyle süslenebilir. ❖ Gruplardaki bireyler sırasıyla araştırma sonuçlarını paylaşırlar. Gruplardaki bütün bireyler konuşmalarını yaptıktan sonra, grup tartışması yapılarak bilgilerin derinlemesine irdelenmesi sağlanır. ❖ Her grup, sorunların çözümüne yönelik ortak bir metin (manifesto) hazırlayarak gruplardaki bütün taraftarlar tarafından imzalanır. ❖ Gruplarda hazırlanan metinler sırasıyla sınıfa hazırlıklı konuşmalar yapılarak sunulur. 	<p>K.1.1 K.1.2 K.1.3 K.1.4 K.1.8 K.1.11 K.1.12 K.2.2 K.2.3 K.2.7 K.2.6 K.2.9 K.3.2. K.3.7 K.5.1</p>

<p>❖ <i>En özgün ve uygulanabilir çözüm önerileri sunan, çözüme yönelik fikirlerini en doğru ve etkili ifade eden taraftar ve gruplar takımlarını simgeleyen hediyelerle ödüllendirilerek çalışma sonuçlandırılır.</i></p> <p><i>Bu sayede öğrencilerin; bilinçli, hoşgörülü olmaları, saygı ve sevgiyi içselleştiren birer birey/taraftar olarak yetişmelerine katkı sunulmuş olunur.</i></p> <p><i>Not: Benzer bir uygulama sporun diğer dalları için de yapılabilir.</i></p>	
---	--

Konuşma Etkinliği 2: Bayrak Sende

Tanım: Türkçenin korunması, daha doğru ve etkili konuşulmasına katkı sağlamak için tartışma gruplarıyla gerçekleştirilen bir etkinliktir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Bu etkinlikle, öğrencilere dil bilincini kazandırmak, dilin önem ve işlevleri üzerine tartışma yoluyla konuşma becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.</p> <p>Açıklama: Günümüzde zirve yapan dil kirliliğinden Türkçenin de nasibini alması, bu problemin çözümüne yönelik tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda alınacak en önemli tedbirlerden birisi, henüz ilkokul-ortaokul çağından itibaren öğrencilere Türkçe sevgisi ve bilinci kazandırmaktır. Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın, " Türkçe benim ses bayrağımdır." Sözünden ilham alarak yapılacak bu etkinlikle dil bilinci, zevki ve sevgisinin öğrencilerce içselleştirilmesi ön plana çıkarılmaktadır.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Sınıfta 2,4 veya 6 öğrenciden oluşan karma gruplar oluşturulur. ❖ Öğretmen, kültür veya milli değerlerle ilişkisini anlatarak dilin gördüğü önemli işlevi öğrencilere sezdirmeye çalışır. ❖ Bir sonraki Türkçe dersinde, konuşulup tartışılmak üzere gruplara "dilın millet için önemi, dilin korunması için insanlara düşen görevler, başka dillerdeki kelimeleri kullanmanın doğuracağı problemler" konularından birisi araştırma ödevi olarak verilir. ❖ Araştırılan konularla ilgili ulaşılan bilgiler gruplarda Türkçenin söyleyiş özelliklerine dikkat edilerek konuşulur-tartışılır. ❖ Grup içinde yapılan tartışmalardan sonra Türkçenin hem yazı dili hem konuşma dilini korumak, günlük yaşamda kurallara uygun konuşabilmek için öğrencilere düşen görevler madde madde yazılır. ❖ Metinleştirilen bu maddeler grup sözcüleri tarafından sınıfa, vurgu ve tonlamaya dikkat edilerek okunur. ❖ Öğretmen gruplardan, sınıfa okunan metinde işlenen hususların önemini anlatarak günlük yaşamlarına uygulamalarını ister. 	<p>K.1.4</p> <p>K.1.5</p> <p>K.1.6</p> <p>K.1.10</p> <p>K.1.11</p> <p>K.2.2</p> <p>K.2.3</p> <p>K.2.5</p> <p>K.2.9</p> <p>K.3.1</p> <p>K3.2</p> <p>K.3.4</p> <p>K.3.9</p> <p>K.5.1</p> <p>K.5.2</p> <p>K.5.3</p>

<p>Otokontrolü sağlamak için grup bireylerini birbirlerine bayrak kardeşi ilan eder.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ay/dönem veya yıl sonuna kadar, ders içi ve dışında; kurallara uygun, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek Türkçe konuşma becerisini en iyi geliştiren öğrenciye, bir tarafına “Türkçe Sana Emanet” yazan bayrak ödül olarak verilir. ❖ Sonraki dönem veya yıllarda uygulama, bayrağı alabilecek öğrenciler yetiştirmek için uygulamalara devam edilir. ❖ Okul panosunda bu uygulama için, “Türkçe Ses Bayrağım’dır” ismi verilen bir köşe hazırlanabilir. Bu köşede her dönem veya yıl için “Türkçe Sana Emanet” ödülünü kazanan öğrenciler tanıtılarak duyurulabilir. 	
--	--

Konuşma Etkinliği 3: Meclis Kürsüsündeyim

Tanım: Öğrencilerin kendilerini meclis kürsüsündeymiş gibi hissederek eğitime ve eğitimin sorunlarına değinmelerine dayanan konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin topluluk karşısında etkili konuşma yapma becerilerinin geliştirilmesi temel amaçtır.</p> <p>Açıklama: Daha iyi koşullarda eğitim almak hem ebeveynleri hem öğrencileri yakından ilgilendiren bir husustur. Bu etkinlikle öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde kendilerince olumsuz gördükleri durumları ve bu durumların çözümüne yönelik geliştirdikleri çözüm önerileri hazırlıklı konuşmalarla sınıfa sunulur.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen bütün sınıftan, eğitim-öğretim faaliyetlerinde gördükleri sorunları, problemleri tespit etmelerini ve bu sorunların çözülmesi için neler yapılması gerektiği ile ilgili araştırma yapmalarını ister. ❖ Öğrenciler, yaptıkları araştırma neticesinde belirledikleri problem ve çözüm önerilerini metinleştirirler. ❖ Oturum başkanı rolündeki öğretmen gönüllü olarak konuşmak isteyen öğrencilerin isimlerini not alarak sırasıyla her öğrenciye 3-5 dakikalık konuşma süresi verir. ❖ Öğrenciler hazırladıkları konuşma metnini ton, vurgu, jest ve mimik olanaklarından yararlanarak konuşmalarını yaparlar. ❖ Konuşmalar bittikten sonra problemlere yönelik geliştirilen çözüm öneriler sınıf oylamasına sunulur. ❖ En yüksek oyu alan çözüm önerileri, maddeler halinde yazılır ve sınıfın panosuna asılır. 	<p>K.1.1 K.1.2 K.1.3 K.1.4 K.1.5 K.1.8 K.1.9 K.1.10 K.1.11 K. 2.2 K.2.3 K.2.5 K.2.6 K.2.7 K.2.9 K.3.1 K.3.2 K.3.3 K.3.12 K.5.1 K.5.4</p>

Konuşma Etkinliği 4: Sunucuyum

Tanım: Türkçenin doğru kullanılması ve öğrencilerin kurallara uygun konuşma becerilerinin geliştirilmesi için rol yapma tekniğinin kullanıldığı bir konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin rol oynama yoluyla konuşma becerilerini geliştirmektir.</p> <p>Açıklama: Bilindiği gibi günümüzde artık kitle iletişim araçları hayatımızın bir parçası olmuş durumdadır. Bu araçlardan özellikle televizyon, radyo, bilgisayar vb. önemli bir yer tutmaktadır. Bu araçlardan yapılan yayınlar hemen her anımızı etkilediği gibi konuşma kültürümüzü de etkilemektedir. Televizyon ve radyolardan yapılan yayınlarda Türkçe konuşma dilinin, kurallarına uygun ve etkili kullanılması, özellikle yeni nesillerin Türkçeyi doğru öğrenip konuşmaları için önemlidir. Rol oynama yoluyla öğrenciler doğru ve etkili konuşma becerilerini geliştirebilirler.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğrencilerden geçici bir süreliğine sunucu/spiker rolü oynamaları istenir. ❖ Öğrenciler hangi program sunucusu veya maç spikeri olacaklarına kendileri karar vererek hazırlanırlar. ❖ Sunulacak konu eğitim, sağlık, spor vb. güncel konulardan seçilebilir. ❖ Hazırlanan konuşma metinleri sınıfta sunucu veya spiker rolündeki öğrenciler tarafından konuşma kurallarına, ses olanaklarına ve beden diline dikkat edilerek sunulur. Sunumlar kamerayla kayıt altına alınır. ❖ Konuşmalar yapıldıktan sonraki derste, kaydedilen sunumlar sunucu/spikerlere izlettirilerek yaptıkları konuşma kusurlarını görmeleri ve kendi konuşmalarını puanlamaları istenir. ❖ Sınıfça da değerlendirme yapılarak başarılı bulunan sunucu/spikerler ödüllendirilir. ❖ Çalışma sonunda öğretmen, öğrencilerinden televizyon veya radyo programlarını dinlerken/izlerken fark ettikleri söyleyiş, imla kusurlarını not ederek sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmalarını ister. 	<p>K.1.3</p> <p>K.1.4</p> <p>K.1.5</p> <p>K.1.7</p> <p>K.1.8</p> <p>K.2.2</p> <p>K.2.3</p> <p>K.2.4</p> <p>K.2.5</p> <p>K.2.8</p> <p>K.2.9</p> <p>K.3.1</p> <p>K.3.2</p> <p>K.3.11</p> <p>K.4.1</p> <p>K.4.2</p> <p>K.4.3</p> <p>K.5.1</p>

Konuşma Etkinliği 5: Diyardan diyara

Tanım: Öğrencilerin, temel özelliklerini (yöresel yemek ve içecekler, tarihi alanlar, yöresel oyun ve kıyafetler vb.) çalışarak öğrendiği herhangi bir şehri, açıklayıcı anlatım biçimiyle anlatarak ilin neresi olduğunu buldurtmaya çalıştığı bir konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin konuşma becerileri gelişirken bir taraftan da kültürel açıdan bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamaktır.</p> <p>Açıklama: Konuşma yarışması etkinliğidir. Etkinlikte il ismi verilmeden, belirgin özellikleri peş peşe sıralanarak sınıftan, özellikleri söylenen ilin neresi olduğunu bulmaları istenir. En kısa sürede sorumlu olduğu ilin ismini bulduran öğrenci ödüllendirilir.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen şehirlerin isimlerini küçük kağıtlara yazıp kağıtları katladıktan sonra sırasıyla öğrencilere verir. Öğrencilere kesinlikle kağıdı sınıfta açmamaları ve arkadaşlarıyla paylaşmamaları gerektiğini söyleyerek şehir ismini arkadaşlarına söyleyenlerin bu oyundan çıkarılacağını hatırlatır. ❖ Şehir ismini evlerinde öğrenen öğrenciler şehrin kültür müdürü rolüne bürünerek şehirle ilgili araştırma yapmaya başlarlar. ❖ Şehrin belirgin özellikleri iyice öğrenildikten sonra sınıfta uygulama yapılır. ❖ Öğrenciler sınıf listesinden rastgele tahtaya kaldırılır. Öğrenciler hazırlandıkları şehrin özelliklerini peş peşe sırlayarak özelliklerini anlattıkları şehrin hangisi olduğunu sınıfa sorarlar. ❖ Sunum sırasında kültür müdürlerinin jest ve mimiklerini kullanarak ipucu verebilecekleri de kendilerine söylenir. ❖ En kısa sürede şehrin ismini bulduran kültür müdürü tebrik edilerek ödüllendirilir. ❖ Son aşamada öğretmen, en çok hangi şehri sevdiniz, niçin? Sorusunu yönelterek, öğrencilerin irticalen/hazırlıksız konuşmalarını ister. ❖ Başarılı bulunan kültür müdürleri ödüllendirilerek çalışma sonlandırılır. 	<p>K.1.1</p> <p>K.1.5</p> <p>K.1.7</p> <p>K.1.8</p> <p>K. 1.12</p> <p>K.2.2</p> <p>K.2.3</p> <p>K.2.4</p> <p>K.2.6</p> <p>K.2.8</p> <p>K.2.9</p> <p>K.3.1</p> <p>K.3.11</p> <p>K.4.4</p> <p>K.5.1</p>

Konuşma Etkinliği 6: Mikrofon Sende

Tanım: Belirlenen bir konuyla ilgili öğrencilerin sınıfta ortamında kendilerine uzatılan mikrofon aracılığıyla düşüncelerini aktardığı, mikrofonun elden ele dolaştırılarak öğrencilerin fikirlerini paylaştığı konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Bu etkinlikte amaç, öğrencilere irticalen konuşma yapma yeteneklerini geliştirmektir.</p> <p>Açıklama: Topluluk içinde konuşmaktan ve kendini ifade etmekten çekinen bireylerin ağırlıklı olduğu bir toplumuz. Mikrofonu konuşmanın insanları</p>	<p>K.1.1</p> <p>K.1.4</p> <p>K.1.5</p> <p>K.1.8</p>

<p>korkuttuğu, kaygılandığı heyecanlandığı bilinmektedir. Bu korku ve heyecanın giderilmesi, doğru ve etkili konuşmaların yapılması sürecinde mikrofonda konuşma etkinliği önemli bir fırsat olabilir. Nitekim mikrofonun konuşmayı hatırlatan, konuşmacıyı güdüleyen, konuşma dikkatini artıran bir araç olduğu söylenebilir.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen öğrencilerin ilgi duyduğunu bildiği bir konuda tartışma başlatmak istediğini, belirlenen konuyla ilgili öğrencilerin kendilerine uzatılan mikrofona fikirlerini söylemelerini isteyeceğini söyler. (Konu çevre kirliliğinin sebepleri, çevre kirliliğinin önlenmesi için alınması gereken tedbirler, toplumu oluşturan bireylere düşen görevler vb. olabilir) ❖ Öğretmen kısa bir giriş yaptıktan sonra mikrofonu önce gönüllü olarak konuşmak isteyen öğrencilere uzatır. ❖ Görüşünü aldığı öğrenciye teşekkür ederek gerekliyse dönüt düzeltmede bulunur. Diğer öğrencileri cesaretlendirmek için konuşan öğrencilere övgülerde bulunur. ❖ Konuşmak isteyen öğrencilere verilen mikrofon elden ele dolaştırılır. Düşüncesini ifade edenlere katılmayanlara, tekrar söz verilebilir. ❖ Farklı görüşlerin dile getirildiği çalışmanın sonunda öğrencilere, “en çok beğendikleri konuşma hangisidir? Niçin?” sorusu sorularak öğrencilerin değerlendirme yapabilme yeteneklerinin geliştirilmesine çalışılır. ❖ Uygulama sonrasında öğrencilere hazırlıksız konuşma yapmanın zorluklarının neler olduğunu yazarak sınıfa yüksek ses tonuyla okumaları istenir. <p>Not: Bu konuşma etkinliği hazırlıklı konuşmalar yapma etkinliklerinde de kullanılabilir.</p>	<p>K.2.2</p> <p>K.2.3</p> <p>K.2.5</p> <p>K.3.3</p> <p>K.3.9</p> <p>K.3.11</p> <p>K.5.1</p>
--	---

Etkinlik 7: Sesimden

Tanım: Öğrencilerin şiir, öykü, deneme, fıkra vb. türlerden herhangi birisini okuyup okuduklarını kaydettiği etkinlik türüdür.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin kendi ses özelliklerinin farkına varmalarını, güzel ve etkili konuşabilmek için dikkat etmeleri gereken hususlar üzerinde düşünmelerini sağlamaktır.</p> <p>Açıklama: Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilmesi için kendi seslerini dinleyip değerlendirmelerinin önemli olduğu açıktır. Öz eleştiri yaparak konuşma kusurlarını gören öğrencilerin bu eksiklerini daha kolay giderebilecekleri düşünülmektedir.</p>	<p>K.1.2</p> <p>K.1.4</p> <p>K.1.5</p> <p>K.1.8</p> <p>K.2.1</p> <p>K.2.2</p>

Uygulama:	K.2.3
❖ Öğretmen bir hafta öncesinden öğrencilerine sınıfta konuşma yapacaklarını, konuşmalarının kaydedilerek kendilerine dinletileceğini söyler.	K.2.5 K.2.8
❖ Öğrencilere bir hafta öncesinden, hakkında konuşacakları konuya hazırlanmaları gerektiği söylenir.	K.4.2 K.2.9
❖ Öğretmen, ses kayıt cihazı temin ederek sınıfa getirir. Her derste 7-8 öğrenciyi hazırladıkları konuda konuşturarak ses kayıtlarını alır.	K.3.1
❖ Konuşma sonunda öğrencilere kendi sesleri-konuşmaları dinletilir.	K.3.2
❖ Dinleme etkinliğinden sonra, yaptıkları konuşma hatalarının neler olduğu hususunda öğrencilerin düşünmeleri ve konuşma hatalarını tespit etmeleri gerektiği söylenir. (Gerekliyse öğretmen bu süreçte öğrencilerine yardımcı olabilir)	K.3.4 K.3.11
❖ Konuşma kusurlarını gören öğrenciler bir sonraki hafta için daha iyi hazırlanarak gelir. (Konuşması neticesinde öğrenciye dönüt verilerek daha etkili konuşmalar yapması için teşvik edilir)	K.4.2 K.4.3 K.4.4
❖ Bu etkinlik okuma metinleri üzerinde yapılan okuma etkinlikleriyle sürdürülür.	K.5.1 K.5.2
❖ Öğrencilere okuyacakları metin türünün özellikleri anlatılarak okuma tekniği, durak, vurgu, tonlama gibi unsurlara dikkat etmenin, metnin doğru anlaşılmasındaki önemine dikkat çekilir.	
❖ Okuma/konuşma performanslarını gören öğrencilerin sonraki konuşma-dinleme etkinliği için hazırlıklı gelmeleri sağlanır.	
❖ Son okuma-konuşma kayıtları sınıfa dinletilerek en etkili konuşma-okuma'yı hangi öğrencilerin yaptığı sınıf oylamasına sunulur.	
❖ En çok oyu alan öğrenci sürpriz ödülle ödüllendirilir.	

Etkinlik 8: Tonlama Oyunu

Tanım: Aynı kelime ve cümlelerden oluşan diyalog metinlerinin farklı tonlamayla okunmasının manayı ne şekilde etkilediğinin görülmesine yönelik hazırlanan bir konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
Amaç: Öğrencilere farklı vurgu ve tonlama yapmanın kelime ve cümlelerin anlamalarını ne şekilde etkilediğini göstermek suretiyle, vurgu ve tonlama yaparken metnin/konuşmanın ruhuna uymalarını sağlamaktır.	K.1.4
Açıklama: Çoğu zaman aynı kelime veya cümlelere farklı söyleyişlerle farklı anlamlar yüklenir. Öğrencilerin, kendilerine sunulan metni farklı tonlamalarla okumaları/söylemelerinin ne gibi anlamsal değişikliklere neden olduğunu anlamaları, doğru tonlama yaparak konuşmalar yapmalarına katkı sunacaktır.	K.1.8
Nitekim bir konuşmada cümleleri ve kelimeleri doğru ifade etmek kadar	K.2.1 K.2.2

cümlelerin ve kelimelerin bağlamına uygun vurgu ve tonlamayla okunması/söylenmesi de önemlidir.	K.2.3
Uygulama:	K.2.5
❖ Öğretmenin belirlediği okuma/ konuşma metni sınıfa getirilir.	K.2.7
❖ Öğretmen, örnek metin üzerindeki ilk uygulamaları kendisi yaparak manada oluşan farklılıklar üzerinde öğrencilerini düşündürür.	K.2.8
❖ Daha sonra benzer metinler üzerinde öğrencilere aynı şekilde, farklı tonlamalarla okuma/konuşma çalışmaları yaptırılır.	K.2.9
❖ İlk çalışmalar kelimeler üzerinde yaptırılarak mana değişikliklerinin neler olduğu öğrencilere sorulur.	K.4.2
❖ Örneğin; “yapma” sözcüğünün söyleyiş farklılıklarından doğan anlamların neler olduğu öğrencilere sorulur.	K.4.4
“yapma” → kızgınlık	
“yapma” → hayret	
“yapma” → mutluluk vb.	
❖ Öğretmen belirlediği kelime veya cümleleri öğrencilerden farklı duyguları yansıtacak şekilde kullanmalarını isteyerek çalışma sürdürülür.	

Etkinlik 9 : Konuşma Fanusu

Tanım: Öğrenciye sözcük dağarında bulunan kavramlardan hareketle hazırlıksız konuşmalar yaptırmak suretiyle, herhangi bir konuda irticalen konuşma yapma becerisini geliştirmeye yönelik bir etkinliktir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
Amaç: Öğrencilerin az çok bilgi sahibi oldukları bir konu, kelime, kavram, edebi eser, gelenek, vb. hazırlık yapmadan konuşma becerilerini geliştirmek ve kelime dağarını artırmaktır.	K.1.4 K.1.5 K.1.8
Açıklama: Konuşma fanusu etkinliği ortaokul öğrencilerine hitap eden bir konuşma etkinliğidir. Fanusa, öğrencilerin bilebilecekleri sözcük, kavram, eser, yaşantı örneği, meslek, hayvan isimleri, canlandırma örnekleri vb. bilgiler küçük kağıtlara yazılarak koyulur. Öğrencilerin fanustan rastgele çektikleri kağıtta bulunan konu başlığı üzerinde konuşmalar yapmalarıyla etkinlik sürdürülür.	K.2.1 K.2.2 K.2.3 K.2.4
Uygulama:	K.2.5
❖ Sınıfa öğretmen tarafından bir fanus getirilir.	K.2.6
❖ Öğretmen daha önce işlenen derslerde üzerinde az çok durduğu, öğrencilerinin hakkında söz söyleyebileceği konu başlıklarının yer aldığı kare kâğıtlar hazırlar ve bunları katlayarak fanusa koyar.	K.2.7 K.2.9

<p>(Kâğıtlara konu yazarken öğrencilerinin fikirlerini de alabilir.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kağıtlara yazılan konu başlıkları; öğrencilere hitap eden masal, hikaye, meslek, hayvan ismi, film, oyun vb. konular olabilir. ❖ Fanusa kâğıtlar konduktan sonra önce gönüllü öğrencilerden başlayarak sırayla, konuşmak isteyen öğrenciler, öğretmen masasına çağrılır ve fanustan bir kağıt çekmeleri istenir. Her öğrencinin fanustan iki kâğıt çekme hakkı vardır. ❖ Öğrenciye, çektiği kâğıttaki konuyu okuması ve eski bilgilerini düşünüp harekete geçirmesi için kısa bir süre verilir. ❖ Fanustan kâğıt çeken öğrenci, çıkan kelimenin tanımını, kendisine çağrıştırdığı şeyleri, o kelimeyle ilgili yaşantısında yer alan bir anısını anlatır. ❖ Örneğin, “saklambaç” kelimesini çeken öğrenci o kelimenin kendi dünyasındaki karşılığını anlatarak saklambaç oyunu ile ilgili anılarından bahseder. ❖ Konuşmasını tamamladıktan sonra varsa arkadaşlarının merak ettikleri hakkında bildiği ölçüde cevaplar verir. ❖ Etkinlik diğer öğrencilerin katılımıyla sürdürülür. 	K.5.1
--	-------

Konuşma Etkinliği 10: Hayal Koltuğu

Tanım: Farklı meslekleri/statüleri makamları temsil eden koltuk aracılığıyla, öğrencilerin farklı rollere bürünerek o rollerin gerektirdiği şekilde konuşma yapmalarına olanak tanıyan etkinliktir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
Amaç: Öğrencilerin rol oynama yeteneklerini geliştirmektir	K.1.1
Açıklama: Öğrencilerin hayal dünyalarını geliştirmek için etkili yöntemlerden birisi onları yakından ilgilendiren konularla ilgili rol oynamalarıdır. Öğrencilerin hayallerini, planlarını, kaygılarını vb. dile getirdikleri bir hazırlıklı konuşma etkinliğidir. Nitekim Öğrenciler küçük yaşlardan itibaren ileride icra edecekleri mesleği hayal ederler. Bu açıdan bu etkinliğin öğrencilerin ilgisini çekeceği düşünülmektedir.	K.1.3 K.1.4 K.1.5 K.1.8 K.1.10 K.1.11
Uygulama:	K.1.7
❖ Öğretmen sınıfta öğrencilerin rahatlıkla görebilecekleri bir yere “hayal koltuğu” koyar.	K.2.2
❖ Bundan sonra her hafta farklı bir konuda rol oynama tekniğiyle konuşmalar yapacaklarını söyler.	K.2.3 K.2.5
❖ Rol oynayacakları konuyu bir hafta öncesinden öğrencilerin oylarıyla belirler. Örneğin “başbakan olma” rolü belirlenmişse öğrencilerinden bir hafta boyunca ülkeyi nasıl yönetmek istedikleriyle, plan projeleriyle	K.2.7 K.2.8 K.2.9

<p>ilgili araştırma yaparlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Hayal koltuğunun üstüne “Başbakan” yazısı yazılarak sırasıyla başbakanlar koltuğu çağrılarak programları hakkında konuşmaları istenir. ❖ Dinleyiciler başbakana merak ettikleri konularda sorular sorarak bilgi alırlar. ❖ Örneğin, “Sayın başbakanım 23 Nisan bayramında öğrencilere çikolata dağıtmayı düşünüyor musunuz? Bu konu hakkındaki görüşlerinizi alabilir miyiz?” ❖ Uygulama, sonraki haftalar öğrencilerin de önerileriyle doktor, hemşire, öğretmen, bilim adamı, cumhurbaşkanı vb. rollerle sürdürülür. 	<p>K.3.1 K.3.9 K.3.11 K.5.1</p>
---	---

Konuşma Etkinliği 11: Bu hafta kiminleyiz?

Tanım: Öğrencilerin, bir konuşma türü olan Röportaj hakkında bilgi sahibi oldukları ve sınıf ortamında bu türü uyguladıkları bir etkinliktir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin rol oynama, röportaj yapma ve etkili konuşma becerilerini geliştirmektir.</p> <p>Açıklama: Öğrencilerin sınıf ortamında aktif olmalarını sağlayacak etkinliklerden birisidir rol oynama. Bu uygulama ikişerli gruplar halinde yapılır. Öğrencilerden biri muhabir rolüne bürünürken diğer röportaj yapılan bir ünlü olur. Belirlenen bir konu hakkında araştırma yapma, ulaşılan bilgilerle ilgili röportaj soruları hazırlama ve röportajı gerçekleştirme işlem basamaklarından oluşan bir konuşma etkinliğidir.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen röportaj yapılacak ünlü ve röportaj konusunu belirleyerek, uygulamayı yapacak ikili gruplara verir. ❖ İkili öğrenci grubu (biri muhabir, diğer ünlü kişi) konu hakkında gerekli araştırmaları yaparlar. ❖ Ünlü kişiler, vefat eden veya hayatta olan edebiyatçı, sanatçı, politikacılardan seçilebilir. Bu sayede öğrenciler, bir taraftan konuşma, görüş geliştirme, değerlendirme becerilerini geliştirirken bir taraftan da edebiyat dünyasının ünlü simalarını tanıma fırsatı bulurlar. ❖ Örneğin röportaja konu olan ünlü kişi Mehmet Akif Ersoy ise muhabir, Mehmet Akif'e hayatında yaşadığı sorunlar, ömrü boyunca üstlendiği görevler, gezip gördüğü veya gitmek zorunda kaldığı yerler, edebi eserleri, edebi eserlerini kaleme aldığı yer ve zaman, edebi eserlerinde 	<p>K.1.1 K.1.3 K.1.4 K.1.5 K.1.8 K.1.10 K.2.2 K.2.3 K.2.5 K.2.8 K.3.1 K.3.3 K.3.4 K.3.9 K.3.12 K.4.3 K.4.4</p>

<p>işlediği temel konular, gençlerden beklentileri vb. konularda sorular yönelterek cevaplar almaya çalışır.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mehmet Akif'le en başarılı röportajı yapan grup ödüllendirilerek onure edilir. ❖ Farklı ünlü kişilerle belli aralıklarla bu uygulamanın yapılması öğrencilerin rol oynama ve iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sunacaktır. 	K.5.1
---	-------

Konuşma Etkinliği 12: Pazarlamacıyım

Tanım: Öğrencilerin ikna edici konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan konuşma etkinliğidir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Amaç öğrencilerin sosyal iletişimlerinde veya mesleki yaşamlarında ihtiyaç duydukları ikna edici konuşma becerilerini geliştirmek, toplumda başarılı birer birey olmalarını sağlamaktır.</p> <p>Açıklama: Günlük yaşamda ikna edici konuşmaların yapıldığı ortamların başında alışveriş merkezleri ve pazarlar gelmektedir. Çoğu zaman ihtiyacımız olmamasına rağmen pazarlamacıların yüksek ikna kabiliyetleri sayesinde çantalar dolusu alış-veriş yapmış ve evimizin yolunu tutmuş olarak buluruz kendimizi. Öğrencilerimizin de yüksek ikna etme kabiliyeti kazanarak mezun olmaları, eğitim kurumlarımızın gayeleri arasında bulunmaktadır. Bu anlamda bu etkinlik önem kazanmaktadır.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen konuşma konusunun, “başarılı bir pazarlamacı olmak” olduğunu duyurur. ❖ Buna göre sınıftaki öğrencileri ikişerli gruplara ayırır. Gönüllülük esasına göre öğrencilerden birisi pazarlamacı olurken diğer müşteri olur. ❖ Pazarlamacının satmaya çalıştığı ürünün belirlenmesi işi de pazarlamacı rolündeki öğrenciye verilir. Pazarlamacının müşterisini tanıması ve ona göre ürün belirlemesi önemlidir. ❖ Pazarlamacı ve müşteri arasındaki konuşma sırasını öğretmen belirleyebilir. ❖ Örneğin söze ilk giren pazarlamacı olur. Pazarlamacı öncelikle satmaya çalıştığı ürünlerin nelere faydalı olduğunu anlatarak konuya girer. ❖ Müşterinin niye alayım ki, ne işime yarayacak? Ücreti ne kadar? vb. sorularıyla pazarlamacının ikna edici konuşma becerisi devreye girer. ❖ Pazarlamacı-müşteri konuşmalarının sonucu, pazarlamacının ikna 	<p>K.1.3 K.1.4 K.1.5 K.1.7 K.2.2 K.2.3 K. 2.5 K.2.7 K.2.8 K.2.9 K.4.2 K.4.4 K.5.1. K.5.2</p>

<p>yeteneğinin nasıl olduğu sınıftaki diğer öğrencilere sorulur. Öğrencilerden pazarlamacının daha etkili bir pazarlama yapabilmesi için önerilerde bulunması istenebilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Sınıfta farklı gruplarla pazarlama işi öğrencilerin hazırladıkları ürünlerle sürdürülür. ❖ Bu etkinlikle öğrenciler, etkili konuşma ve ikna kabiliyetlerinin sınırlarını zorlayacaklardır. 	
--	--

Konuşma Etkinliği 13: Sıra Sende

Tanım: Ses yarışmasıdır. Öğrencilerin güzel şarkı-türkü söyleme becerilerini, dilin konuşma olanaklarını (ses, vurgu, ton, ezgi, tını) kullanma başarılarını sergilediği bir etkinliktir.

Açıklama ve Uygulama Basamakları	Etkili olabileceği kazanımlar
<p>Amaç: Öğrencilerin şarkı-türkü vb. söyleme becerilerini tespit etmek, doğru vurgu-ton-ezgi-tını gibi özelliklerle daha başarılı performans sergilemelerini sağlamak, söz ve beden dilini etkili-uyumlu kullanmalarını pekiştirerek kendilerine olan güven duygusunu geliştirmektir.</p> <p>Açıklama: Müzik, hayatın her alanına tesir etmektedir. Yeni doğan çocuklar ninnilerin tılsımlı ezgileriyle büyümektedirler. Okul çağına yaklaştıkça şarkılar ve türkülerle temas artarak kişinin ölümüne kadar devam eder. Bu etkinlikte öğrencilerin şarkı-türkü vb. söylerken, jest ve mimiklerini ne ölçüde doğru kullandıkları üzerinde durulur. Beden dilini daha etkili kullanmak adına şarkı türkü söyleme etkinliği bir fırsat olarak kullanılır.</p> <p>Uygulama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Öğretmen şarkı-türkü vb. eserler seslendirmenin konuşma becerisindeki önemine değinir. ❖ Konuşmanın daha etkili olabilmesi için şarkı-türkü vb. sözlerin jest ve mimiklerle de desteklenmesinin öneminden bahseder. ❖ Konuşurken hangi jest-mimiğin hangi duyguyu verdiği, öğretmen tarafından öğrencilere anlatılır. ❖ Öğrenciler üçer kişilik gruplara ayrılarak ezberlemeleri için şarkı-türkü listesi verilir. Belirlenen eserler gruplar tarafından iyice ezberlendikten sonra söz ve beden dilinin uyumuna dikkat çekilir. ❖ Bu yönde öğrencilere provalar yaptırılır. ❖ Gruplar çalışmalarını-provalarını tamamladıktan sonra şarkı-türkü söyleme yarışması başlatılır. ❖ Öğretmenin söz verdiği grup sözcüsü çalışılan herhangi bir eserle 	<p>K.1.4</p> <p>K.2.1</p> <p>K.2.2</p> <p>K.2.3</p> <p>K.2.5</p> <p>K.2.6</p> <p>K.2.7</p> <p>K.2.9</p> <p>K.3.7</p> <p>K.4.3</p> <p>K.4.4</p>

<p>başlar. Öğretmen eserin herhangi bir yerinde sözcüyü durdurur ve diğer grup sözcüsünün kalınan yerden devam etmesini ister. Grup sözcüsünün şarkıyı hatırlayamaması veya yanlış söylemesi halinde grup yarışmadan elenir ve söz diğer gruba geçer.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Yarışma tek grup kalana kadar devam eder. Birinci olan grup son kez sınıfa performans sergileyerek yarışma sonlandırılır. ❖ Birinci olan grup ödüllendirilir. 	
--	--

SONUÇ

Konuşma, insanoğlunun toplumsal yaşamda kendini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyduğu önemli ve etkili bir iletişim yöntemidir. Bu iletişim biçimi, çağlar boyunca insanın insanla ilişkilerini düzenlemede, kişilerin birbirini etkilemelerinde, millet olmalarında, başka milletlerle her türlü etkileşimlerinde her geçen gün artan bir öneme sahip olmuştur. Günümüzde, ilerleyen teknolojiye bağlı olarak kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla bu önem daha da artmıştır (Kardaş, 2015: 1).

Bireyin “dinleme” becerisinden sonra ilk öğrendiği dil becerisi olmasına rağmen, “konuşma” da toplum tarafından öğrenilmiş bir dil becerisi olarak kabul edildiği için, eğitimi günümüze kadar ihmal edilen bir iletişim biçimidir (Tompkins, 1998). Oysaki konuşma becerisi, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmaları, iş birliği yapmaları, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözebilmeleri açısından düzenli eğitim ve zengin etkinliklerle geliştirilmesi gereken önemli bir beceri alanıdır (Özbay, 2013 :101).

Günümüzde artık baş döndürücü bir hızla değişen yaşam koşulları, teknolojide yaşanan gelişmelerin konuşma yoluyla iletişim kurmayı gerektirmesi ve toplumu oluşturan bireylerin yaşamakta olan gelişmelere ayak uydurarak kendilerini gerçekleştirmeye ihtiyaç duymaları konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerinde önemli durmayı zorunlu kılmıştır. Bu anlamda okul öncesi eğitimden başlayarak eğitim-öğretimin her kademesinde, öğrencilerin etkili konuşma becerisine sahip olmaları için değişik, zengin, zevkli konuşma etkinlikleri düzenlemek bir ihtiyaçtır.

Bu çalışmada, Türkçe Öğretim Programı (2006)’nda konuşma becerisini geliştirmeye yönelik amaç kazanımlar göz önünde bulundurularak 13 etkinlik örneği geliştirilmiştir. Geliştirilen etkinlikler, içerikleriyle ilişkili olarak şu şekilde adlandırılmıştır: **1. Taraftar, 2. Bayrak Sende, 3. Meclisteyim, 4. Sunucuyum, 5. Diyardan Diyara, 6. Mikrofon Sende, 7. Sesimden, 8. Tonlama Oyunu, 9. Konuşma Fanusu, 10. Hayal Koltuğu, 11. Bu Hafta Kiminleyiz, 12. Pazarlamacıyım, 13. Sıra Sende.** Hazırlanan etkinliklerin izlenceleri tablolaştırılarak ilgililerin istifadesine sunulmuştur. Tablolarda etkinliğin adı, tanımı, amacı, açıklaması, uygulama basamakları ve konuşma becerisiyle ilgili programda belirtilen hangi amaç ve kazanıma hizmet ettiği verilmiştir.

Başta alan araştırmacıları olmak üzere, Türkçe öğretimi alanında hizmet veren eğitimcilerin, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler hazırlama ve uygulama konusunda üzerlerine düşen görevi yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın bu anlamda alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada hazırlanan on üç konuşma etkinliği, daha da geliştirilebilir veya hedef kitlenin özelliklerine göre eğitimciler tarafından revize edilebilir. Bu konuşma etkinliklerinden hareketle farklı etkinlikler hazırlama yoluna da gidilebilir.

KAYNAKÇA

- Carnegie, D. (1998) *Söz söyleme ve iş başarma sanatı*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ceran, D. (2012) Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, France: *The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 5 Issue 8, p. 337-358*
- Çintaş, Yıldız, D. ve Yavuz M. (2012) Etkili konuşma ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması, ***Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/2, Spring p.319-334***
- Demir, T. (2010). Konuşma eğitiminde benmerkezci konuşmaya yönelik bir deneme. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2)*, 415-430.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(1)*, 185-204.
- Doğan, M. (2011) *Doğan büyük Türkçe sözlük*, Ankara: Yazar Yayınları
- Douglas, D. (1994). *Quantity and quality in speaking test performance*. Language Testing.
- Douglas, D., Mayer, R. (2000). *Fairness and validation in language assessment: Selected Papers From the 19th Language Testing Research Colloquium, Orlando, Florida* (pp. 60-81). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Kardaş, M.N. (2015) The effect of academic controversy technique on Turkish teachers candidates' success to effective speaking skills and its relation with some variables (gender, multilingualism), *Educational, Research and Reviews, Vol 10(7),pp.870-878*
- Kılınç, A. ve Şahin, A. (2013) *Konuşma eğitimi (Kollektif)*, Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Maxwell, J. ve Dornan, J. (2001) *Etkili insan olmak*, (Çev. Demet Dizman), İstanbul: Sistem yayıncılık
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (6, 7, 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Sevim, O. (2012). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma kaygısı ölçeği: Bir geçerlik, güvenilirlik çalışması, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/2, p.927-937*
- Özbay, M. (2013) *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*, Ankara: Öncü Kitap
- Temizyürek, F.(2007) İlköğretim ikinci kademedeki konuşma becerisinin geliştirilmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt: 40, sayı: 2*

Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2012) *Konuşma eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları,

Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M.(2007) *Konuşma eğitimi, sözlü anlatım*, Ankara: Öncü Basımevi,

Temur,T. Ve Çakıroğlu A. (2010). *Etkinliklerle yazılı ve sözlü anlatım*, Anakara: Pegem Akademi Yayınları,

Tompkins, G. E. (1998). *Language arts content and teaching strategies*. California State University. Prentice Hall Inc. New Jersey.